

TEKST 212: Ibn Abd az-Zahir: Baybars praler af sin ødelæggelse af det kristne Antiokia, 1268

5 I 1260 kom mameluksultanen Al-Zahir Baybars til magten i Ægypten. Hans mål var at fordrive korsfarerne fra Palæstina og tilintetgøre korsfarerstaterne. I 1263 indtog han Nazereth og afbrændte Bebudelseskirken. I 1268 angreb han Tripoli, men opgav belejringen og indtog i stedet Antiokia og anrettede et blodbad på byens kristne indbyggere. Herefter skrev Baybars et brev til byens tidligere kristne hersker, Bohemund d.6. Brevet blev gengivet i et værk om Baybars (*Sirat al-Malik az-Zahir*) forfattet af Baybars' sekretær Ibn 'Abd az-Zahir (1233-1293).

10

[...] [Du¹] ved allerede, hvordan vi angreb Tripoli og hærgede den centrale del af [dine] besiddelser. [Du] så ruinerne og nedslagtningen, som vi efterlod ved vores afrejse; selv kirkerne blev udsløttet fra jordens overflade, hvert hus blev mødt af en katastrofe, de døde blev stablet på strandbredden som øer af lig, mændene blev myrdet, børnene gjort til slaver, de frie kvinder nedværdiget til fangenskab, træerne hugget ned, idet der kun blev efterladt nok til, om Gud vil, at blive brugt til katapulter og mure,² varer blev plyndret, sammen med kvinder, børn og [dyre]besætninger, så de fattige er blevet rige, manden, der var alene, har fået familie, tjeneren har fået ansatte og infanteristen en hest.

15

20 Alt dette skete for øjnene af dig, mens du stod dér som en mand, der var overvundet af en dødelig katastrofe, og da du genvandt din stemme, skreg du i frygt: "Denne katastrofe er min skyld." Du ved også, at vi forlod dig, men kun for at vende tilbage, og at vi har udskudt din totale ødelæggelse, men kun i et bestemt antal dage. Du er klar over, at vi har forladt dit land, uden at der er ét dyr tilbage i det, for vi har drevet dem alle væk foran os, og ej heller én pige, for alle er i vores magt, ej heller én søjle, for vores murbrækkere har væltet dem alle, og heller ikke én mark under dyrkning, for vi har høstet dem alle, og heller ikke én enkelt besiddelse, for vi har taget dem. Hulerne på toppen af disse høje bjerge, disse dale, der skærer sig på tværs af grænserne og rører fantasien – disse kan ikke yde noget forsvar. Du ved, hvordan vi drog bort for uventet at dukke op foran din by Antiokia, mens du stadig næsten ikke turde tro, at vi havde trukket os tilbage. [...]

25

30 Vores formål her [med dette brev] er at give dig nyheden om, hvad vi lige har gjort, for at informere dig om den totale katastrofe, der har ramt dig. Onsdag den 24. i måneden Sha'ban forlod vi dig ved Tripoli, og den første dag i den hellige måned Ramadan belejrede vi Antiokia. [...] [Baybars beretter herefter om de indledende kampe og forhandlinger, der ender uden byens overgivelse.]

35

40 Vi tog byen med storm i den fjerde time om lørdagen, den fjerde dag i den hellige måned Ramadan [d. 18. maj], hvilket bragte fortvivelse over alle dem, som du havde udpeget til garnisonen og til at forsvare den. Ikke én af dem besad ikke en vis velstand, og nu er der ikke én af os, der ikke ejer én af dem *samt* hans penge. Du ville have set dine riddere næsegrus under hestenes hove, jeres huse stormet af plyndringsmænd og plyndret af ransmænd, din rigdom vejet i quintal,³ jeres kvinder solgt fire ad gangen og købt for en dinar af dine egne penge! Du ville

¹ Bohemund d.6. af Antiokia og Tripoli (ca. 1237–1275)

² Heri ligger en trussel om, at muslimerne vil genoptage belejringen af Tripoli.

³ I *quintal*: i store mængder, flere hundrede kilo

have set korsene i jeres kirker smadret, siderne i de falske Testamenter spredt, patriarkernes grave væltet omkuld. Du ville have set dine muslimske fjender trampe på det sted, hvor I fejrer messen, idet de på altrene skar halsen over på munke, præster og diakoner og påførte patriarkerne en pludselig død og de kongelige prinser slaveri. Du ville have set ilden løbe gennem dine
5 paladser, din døde brændt i denne verden, før de drog ned til ilden i den næste [verden], dit palads liggende uigenkendelig tilbage og St. Paulus' kirke og Qusyan-kirken⁴ revet ned og destrueret. Og så ville du have sagt: "Gid jeg var støv, og at intet brev nogensinde havde bragt mig sådanne tidender! Din sjæl ville have forladt din krop i sorg. Du ville have slukket dens brande med vand fra dine tårer.

10 Hvis du havde set dine boliger frataget dine rigdomme, dine stridsvogne beslaglagt ved Suwaidiyyal⁵ sammen med dine skibe [...], så ville du være overbevist om, at den Gud, som gav dig Antiokia, har taget den væk igen. Herren, der skænkede dig fæstningen, har taget den og udsløttet den fra jordens overflade. Du ved nu, at vi, ved Guds nåde, har taget islams fæstninger tilbage fra dig, Derkush og Shaqif Kafar Dubbin, samt alle dine besiddelser i Antiokia-
15 provinsen; at vi har ført dine tropper ned fra fæstningerne og taget dem ved håret og spredt dem vidt og bredt; at der ikke er nogen, der kunne kaldes en oprører⁶ på denne side af floden; at hvis den [Orontes-floden] kunne, så ville den ikke længere kaldes ved det navn⁷ og græde af anger. Dens tårer løb først klart, men nu har blodet, der er spildt i den, farvet dem røde.

Dette brev, som vi sender, bringer dig den gode nyhed om, at Gud har skænket dig sikkerhed
20 og en lang levetid ved ikke at lade dig bo i Antiokia på dette tidspunkt, men [i stedet] givet dig mulighed for at bo et andet sted, for ellers ville du være død, eller en fange, eller såret eller slået ned. At være i live er noget som alle, undtaget de døde, skal glæde sig over. Hvem ved, om Gud reddede dit liv, så du atter kan gøre bod for din tidligere ulydighed og manglende respekt for Ham! Da ingen overlevende er kommet frem for at kunne fortælle dig om, hvad der skete,
25 har vi informeret dig herom, og da ingen er i stand til at give dig den gode nyhed om, at du har reddet dit liv på bekostning af tabet af alt andet, overdrager vi dig disse tidender i en personlig besked til dig for at give dig præcise oplysninger om, hvad der virkelig skete. Efter at have læst dette brev, vil du ikke have nogen grund til at påstå, at nogen af vores nyheder er falske, ligesom du efter at have læst denne forsendelse, ikke vil være nødt til at bede nogen om at give dig
30 detaljerne.

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene - Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

35 Ibn Abd az-Zahir, *Sirat al-Malik az-Zahir*. Her efter F. Gabrieli: *Arab Historians of the Crusades*, New York (1969), s.310-312.

⁴ *Qusyan-kirken*: St. Peters Katedral, der var centrum for det religiøse liv i det kristne Antiokia. Byen havde siden den tidligste kristendom udgjort et af de vigtigste helligsteder for kristne.

⁵ *Suwaidiyyal*: Antiokias havn ved Orontes-flodens udmunding.

⁶ En oprører – dvs. imod Baybars' og islams herredømme

⁷ Ordspil. Orontes-floden kaldes på arabisk "Oprøren" (*al-'Asi*), fordi den (modsat mange andre floder i regionen) løber fra syd mod nord.